

הועדה לעניין בעלי חיים וטבע עירוני

5/7/15

מפגש מספר 7 של הועדה:

סיכום סיור הועדה לעניין טבע עירוני ובעלי חיים באתרי טבע באזור דרום העיר בהשתתפות ראש העירייה שהתקיים ביום 28/5/15

משתתפים:

חברי מועצה/ועדה/מוזמנים - מר רון חולדאי - ראש העירייה, עו"ד ראובן לדיאנסקי-יו"ר הועדה, שלמה מסלאוי-חבר מועצה גב' סטלה אבידן, יהודה דרור, דליה בארי, עידן עמית, דליה חנוך-רועה, ציון גיל, גיא מור, זאב גרליץ, דב רנדל, זהבה ארזואן, אלון אלירן, צבי הלברכט, פנינה טלמור, מיכל זיו, אברהם זיו, שוש לוקס, ניוה רייס, לילה ארד-אלן, ענת בן, טל שקד סברין, קרן יעבץ, דוד קשני, אודי אלדובי, מוטי לוי, סיגל שכטר, חבצלת מור, שושי ליבנה ורותם בכור.

עובדי עירייה. יועצים: שמוליק קצלניק - מנהל אגף שפ"ע, אדי רפטוב-מנהל הרשות לאיכות הסביבה, מאור בנימיני-עוזר בכיר לרה"ע, מיכל נהרי-אגרונומית-אגף שפ"ע, דניאל ברון-רכז תכנון בכיר-היח' האסטרטגית, עינת גפן-סגל-אחראית חינוך והסברה-הרשות לאיכות הסביבה, איתי סראג'-עוזר רה"ע, רוני ברגר - לשכת הדובר, ליאב שלם-אדריכל נוף

יו"ר הועדה - עו"ד ראובן לדיאנסקי קידם בברכה את המשתתפים בסיור והודה לראש העיר על היענותו המיידית להשתתף בסיור לאתרי טבע באזור דרום העיר. עו"ד לדיאנסקי הדגיש כי בשנים האחרונות משקיעה העירייה רבות בשימור, טיפוח והסדרת אתרי הטבע בעיר ת"א-יפו וכן ציין את שיתוף הפעולה שקיים בין יחידות העירייה השונות לבין הארגונים הסביבתיים הפועלים בעיר והתושבים אשר פעילים בנושא. בנוסף ציין את עבודת סקר הטבע העירוני שנעשתה ע"י היחידה לתכנון אסטרטגי במינהל ההנדסה. הסקר, במסגרתו סומנו ואופיינו 52 אתרי טבע בעיר הוצג בפני חברי הועדה ופעילים בשיבתה האחרונה של הועדה.

ביקור בתחנה הראשונה – בריכת החורף בצומת וולפסון – הצגה והסבר: אדריכל נוף ליאב שלם

בריכת החורף נמצאת ב"אתר הלוחמים" הסמוך למשרד הרישוי-על גבול הערים ת"א וחולון. בריכת החורף הינה שריד אחרון לנוף בריכות החורף שאפיין את האזור עד שנת ה-70. בבריכות התקיימו יצורים ייחודיים הפעילים בתקופה הלחה ומצויים בתרדמה בעונה היבשה. ביניהם ניתן לציין במיוחד סרטנים שבית גידולם היחיד הוא בריכות זמניות. כמו כן שמשו הבריכות בית גידול עבור כל חמשת מיני הדו-חיים הקיימים במרכז הארץ.

אתר בריכות חולון הוא בין הבודדים במישור החוף בו קיימים עדין חמישה מידי דו-חיים וכן נציגים אחרים של מאכלסי מים נדירים וייחודיים כולל מינים בסכנת הכחדה בישראל. בהקשר האחרון אפשר לציין את הסרטן "תריסן מגושם" שאפיין את אזור חולון ומקווה ישראל בעבר ונעלם לחלוטין מנוף הארץ.

שיקום הבריכות יאפשר שמירה ושיקום אוכלוסיות של מאכלסי מים כחלק מהמאמץ הלאומי לשמירה על המגוון הביולוגי בישראל. לדוגמא-שיקום והשבה של מין הסרטן התריסן המגושם.

ייחודו של הפארק האקולוגי המוצע הוא בכך שבריכות החורף יוצרות מסד המושך מינים רבים של חי (כדוגמת עופות מים ומינים נוספים) אשר אינם נמצאים בפארקים עירוניים אחרים. מעבר להנאת הציבור ממשאבי פארק עירוני, פארק הטבע מזמן מפגש בלתי אמצעי עם משאבי טבע שנעלמו כתוצאה מעיור. כמו כן, מזמן הפארק הזדמנות ללימוד והכרה של מורשת החי והצומח של ישראל.

תחנה שנייה- חוף גבעת עלייה – הצגה והסבר ליאב שלם, אדריכל נוף ורותם בכור, החברה להגנת הטבע.

החוף נמצא בעורף שכונת גבעת עלייה (ג'בליה). בצידו הדרומי של החוף בולט מבנה גדול ומרשים דמוי "קופסא", זהו מרכז פרס לשלום, המשלב 42 שכבות של בטון ירקרק וזכוכית שקופה. בשעות הפתיחה כדאי להיכנס ולעלות לתצפית מהמרפסת בקומה השלישית.

מדרום למרכז פרס נמצא קומפלקס של בתי קברות מוסלמיים ונוצריים בראש רכס הכורכר, ולמרגלותיהם דיפון בסלעים למניעת התמוטטות המצוק.

בעורף חוף הרחצה עצמו יש מדשאות ולמרגלותיהן חוף הרחצה, אם נשקיף דרומה נוכל לזהות את הסלע המפורסם של העיר בת-ים-חוף הסלע, ואילו מצפון לנו נראה את פארק מדרון יפו המטופח. בים עצמו נמצאות טבלאות גידוד בולטות. טבלאות אלו משתרעות גם מעבר לחוף הרחצה צפונה ודרומה, ובזכותן מוצע השטח הימי הסמוך כשמורת ים גבעת עלייה. החוף המפותח דל בצמחייה טבעית. בעורף החוף בולט הצמח הפולש צלקנית נאכלת, וכן ניתן לפגוש כאן קריתמון ימי ועדעד כחול. בגינת מרכז פרס לשלום נשתלה צמחייה תרבותית עמידה לרסס, כולל שני מיני נר-הלילה (החופי והוורוד).

תחנה שלישית - פארק החורשות והגן הבוטני- הצגה והסבר:- דניאל ברון, היח' האסטרטגית

פארק החורשות הוא פארק ישן-חדש בשכונת אבו כביר בתל אביב. גבולות הפארק כיום הם: מתחם כנסיית פטרוס הקדוש ורחוב עופר כהן מצפון, מתחם אגודת צער בעלי חיים ורחוב הרצל ממערב, המכון לרפואה משפטית ודרך בן צבי מדרום ורחוב פנחס לבון ושכונת קרית שלום ממזרח. לאחר כיבוש אבו כביר במלחמת העצמאות נטעו על שטח גדול מהשכונה בו היו מבנים רבים של אבו כביר שנהרסו ופרדס, חורשות של עצי אורן ירושלים ואורן קנרי. המקום נקרא בתחילה "גן ההגנה" והיה עזוב, מוזנח ומקום לפשע. העבודות לשיקום המקום החלו ב- 2011 וב- 2013 נפתח לקהל שלב א' שהוא חלקו הדרומי של פארק החורשות המשתרע על שטח של 80 דונם. נסללו מסלולי אופניים נטעו עצי אלה וחרוב, שוקמו מתקני השקיה עתיקים שהיו בעבר בפרדס והותקנה תאורה. בעתיד יורחב הפארק עד רחוב קיבוץ גלויות וישתלבו בו הגן הבוטני והזואולוגי באבו כביר.

סיכום:

יו"ר הועדה עו"ד ראובן לדיאנסקי הודה לכל משתתפי הסיוור על שיתוף הפעולה. לדיאנסקי הדגיש את החשיבות שיש בביקורים בשטח על מנת להתרשם מקרוב גם מפרויקטים שמקודמים על ידי העירייה וגם מסוגיות טעונות טיפול בתחומי הטבע העירוני ובעלי חיים. עו"ד לדיאנסקי הודה לעוזרתו רחל עמרם על עבודת הארגון והתאום של הסיוור המוצלח.

העתק:

מר רון חולדאי, ראש העירייה
מר שלמה מסלאווי – חבר מועצת העיר שהשתתף בסיוור
חברי ועדה/מוזמנים/פעילים - משתתפי הסיוור
מר מנחם לייבה, מנכ"ל העירייה
מר רובי זלוף, המשנה למנכ"ל העירייה
מר שמוליק קצ'לינק – מנהל אגף שפע
מר אדי רפוטוב – מנהל הרשות לאיכות הסביבה
גב' גלילה בן חורין, מזכירת המועצה